

บทนำ

(INTRODUCTION)

โคกภูตากา เป็นพื้นที่ดอน เป็นป่าสาธารณะ มีพื้นที่ 694 ไร่ 58 ตารางวา อยู่ในพื้นที่ ตำบลเมืองเก่าพัฒนา อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น เป็นพื้นที่ที่ประชาชน ทั้ง 10 หมู่บ้านของตำบลเมืองเก่าพัฒนา ได้อาศัยเป็นที่ใช้ประโยชน์ในการหาของป่า ผลผลิตจากป่า ซึ่งรวมทั้งเป็นแหล่งสมุนไพร ของหมอยาในพื้นที่ ต่อมาในวันที่ 6 ตุลาคม 2538 ราษฎรในพื้นที่ได้ถวายแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการจัดทำเป็นโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โคกภูตากา อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในส่วนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริในพื้นที่เป้าหมายโคกภูตากา ตำบลเมืองเก่าพัฒนา อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ดำเนินกิจกรรมสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ดำเนินการวิจัยเพื่อนำความหลากหลายทางชีวภาพเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ โดยเน้นการพัฒนาให้เกิดผลทางเศรษฐกิจต่อชุมชน และการวิจัยเพื่อแสวงหาชนิดพืชที่มีสารออกฤทธิ์ด้านออกซิเดชั่น ด้านการก่อกลายพันธุ์ เพื่อใช้ในการรักษาโรคและผลิตเภสัชภัณฑ์ต่างๆ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545 เป็นต้นมา

อำนาจ คำดี และคณะ (2549) ได้สำรวจและรวบรวมพันธุ์ไม้ผลป่า ในบริเวณโคกภูตากา พบว่ามีไม้ผลป่า 37 วงศ์ 64 ชนิด บางชนิดสามารถใช้ประโยชน์ ทางด้านสมุนไพรได้ และจากการสอบถามกับประชาชนในพื้นที่พบว่า พืชหลายชนิดในบริเวณดังกล่าว สามารถใช้เป็นสมุนไพรได้และมีสูตรปรุงยาสมุนไพรต่างๆ ในพื้นที่ที่ใช้พรรณพืชจากโคกภูตากา ดังนั้นหากมีการศึกษาเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในบริเวณ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชโคกภูตากา อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเป็นประโยชน์ มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพรรณ ไม้ที่ใช้ประโยชน์ทางด้านสมุนไพรตามภูมิปัญญาของประชาชนในพื้นที่ ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชโคกภูตากา อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2. เพื่อรวบรวมสูตรปรุงยาสมุนไพรของประชาชนในพื้นที่รอบโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โลกภูตาคา อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระรัตนราชสุทาสยามบรมราชกุมารี

อุปกรณ์และวิธีการศึกษา

1. สํารวจและรวบรวมพรรณพืชในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โลกภูตาคา อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระรัตนราชสุทาสยามบรมราชกุมารี ร่วมกับประชาชนในพื้นที่เพื่อ คํานหาพรรณพืชที่มีประโยชน์ทางด้านสมุนไพร

2. สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลสูตรปรุงยาสมุนไพรของประชาชนในพื้นที่รอบโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โลกภูตาคา อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระรัตนราชสุทาสยามบรมราชกุมารี

ระยะเวลาทำการวิจัย ใช้เวลา 1 ปี จากเดือนตุลาคม 2547 ถึงกันยายน 2548